

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Narečnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 44.

V Ljubljani, v soboto 22. februarija 1890.

Letnik XVIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 21. februarija.

Vžitninske mitnice na Dunaji.

V včerajšnji seji budgetnega odseka sta levičarska poslanca dr. Menger in dr. Herbst vladi priporočala, naj že skoro prepravna vžitninski davek za glavno državno mesto ter odpravi nasipe in mitnice, ki zabranjujejo prosti razvoj dunajskega mesta. Finančni minister je danes ustregel tej želji in s pooblaščenjem cesarjevim zbornici izročil dotični načrt zakona. Minister je že pri tej priliki izpregovoril nekoliko besed in pojasnjeval načelo, katero je vodilo vlado pri sestavi tega načrta. Dunajčanje so prosili, naj bi se vžitninski davek povsod čisto odpravil in dotični odpadki, ki bi znašali okoli osem milijonov goldinarjev, kot redni davek razdelil na vse davkoplačevalce. Toda vlada temu nasvetu ni mogla pritrditi, ker bi se državni zbor gotovo upiral takemu novemu davku. Vlada se je marveč odločila za drug način; predstavila bode mitnice iz mesta zunaj predkrajev ter tudi nje pritegnila k vžitninskemu davku, kakoršnega plačujejo zaprti mesta. Predkrajji se sicer upirajo in oporekajo, ali že po sedanjem zakonu bi jih bila morala vlada postaviti v vrsto zaprtih mest. Da jih pa prehudo ne primejo, znižali bodo vžitnino od nekaterih rečij, kakor od drv, premoga, olja, masti, vina itd. Povišala se je samo vžitnina od kuretnine, rib in drugih rečij, ki jih uživajo bogatejši ljudje. Državi vsled tega odide eden milijon goldinarjev, ali vlada vendar privoljuje v to, da pokaže svojo naklonjenost dunajskemu mestu. Na drugi strani pa se ne sme prezirati, da predkrajji mnogo pridobé tudi po občinskih nakladah, ki bodo pri nekaterih manjših občinah celó presegle njih sedanjo potreščino. Na

ta način se čedalje bolj pripravlja združitev dunajskega mesta z njegovimi predkrajji, za katero je prvi korak storjen. Dunajski poslanci so z živahnimi klici odobraval ministrov govor, ki je konečno izrekal željo, naj bi bil Dunaj v resnici središče naše države in vsem narodom v vsakem oziru vzor prve samostalne občine. Tudi je prosil, naj zbor skoro reši ta načrt, da ga bo mogel v prihodnjem zasedanju dognati tudi deželni zbor nižje-avstrijski.

Dunajsko mesto je pa tudi prosilo, naj bi se mestni nasipi njemu izročili v last. Ali minister pravi, da prošnje ne more povsem uslišati. Trgovinski minister ga je naprosil, naj bi se ta svet prepustil za nameravano mestno železnico, kar se tudi njemu dozdeva prav in primerno. Kar bode pa vladi preostajalo prostora, obeta minister, da ga hoče brezplačno prepustiti mestu, ko bodo poravnani troški za napravo novih mitničnih postaj zunaj predkrajev. Ceno nasipov cenili so finančni organi na 2,400.000 gld.

V porabo Vam pošljem načrt dotičnega zakona z novimi tarifi, iz katerih razvidite, koliko rečij po novem načrtu odpade in v kateri meri se premijajo novi tarifi. Gotovo vsakdo privoščí Dunajčanom vsakatero polajšavo pri vžitninskem davku, ker ravno ta davek silno hudo prijemlje revnejše prebivalstvo. Ali enako hudo, če ne še hujše, to butaro občutijo manjša mesta, ter se bodo gotovo tudi oglašala za enake polajšave, kakor jih novi načrt ponuja Dunajčanom, ako vladni predlog zadobi zakonito veljavo. In kdo bi mogel njim odrekati, kar dovoljuje drugim?

Interpelacije.

Po tem govoru odgovarjal je finančni minister še na interpelacijo poslanca Ebenhocha zaradi tovarne za amonijak v Ebensee-u, rekši, da se ljud-

stvo ne pritožuje zaradi nje, kakor je trdil dr. Ebenhoch, ampak da mu je občinski zastop poslal marveč pismo, v katerem oporeka v interpelaciji omenjenim pritožbam.

Mesto dobiva od omenjene tovarne okoli 3000 goldinarjev občinskih priklad, zato je umevno, da želi obstanek tovarne, iz tega pa nikakor ne sledi, da bi bili zadovoljni kmetski prebivalci v okolici in nje je imel dr. Ebenhoch v svoji interpelaciji pred očmi, ne pa meščanov v Ebensee-u.

Bolj pomenljiva, kakor ta odgovor je bila interpelacija levičarskega poslanca Bendelna zaradi šolskih nadzornikov na Češkem. Kakor drugod tudi tam mnogo ljudskih učiteljev opravlja posel okrajnih šolskih nadzornikov. Da poduk škode ne trpi, kadar morajo obiskovati in pregledovati šole, morajo imeti svoje namestnike, ki dobivajo plačo iz deželnega oziroma okrajnega šolskega zaklada. Ker so pa ti zakladi jako pičli, ne morejo zmagovati stroškov za nadzorniške namestnike; zato ljudski učitelji ne morejo več biti šolski nadzorniki in jih je vlada od te službe nekaj že odvezala, še drugi pa pridejo tekom leta na vrsto. Namesto njih hoče minister za ta posel nastavit profesorje srednjih šol, katerih namestniki se plačujejo iz državne blagajnice ali pa duhovnikom, ki ne potrebujejo nobenih namestnikov. Staro-katoliku Bendelnu to ni všeč, zato vpraša učnega ministra, bi li ne bilo prav, da bi tudi namestniki ljudskih učiteljev za čas šolskega nadzorstva dobivali svojo plačo iz državne blagajnice.

Pristojbinski zakon.

V pričetku današnje seje storil je novi poljski poslanec Zarembo obljubo in je bilo naznanjenih več peticij, potem se je pričela razprava o nekaterih premembah pristojbinskega davka. Te premembe imajo pred očmi, malim posestnikom znižati pristoj-

LISTEK.

Kritiška pisma.

XIV.

Post je. Končane so naše „narodne“ bojne veselice in poleg se je prah, ki smo ga provzročevali v minolem predpustu ob rumeni Ljubljani, ob „kritični“ Soči in celo ónostran sneženih Karavank.

Minoli predpust je postavil brez dvoma zgodovinsk in pomenljiv mejnik v naši sentimentalni zgodovini, kajti trdili so doslej naši zgodovinarji, da smo Slovenci pravcati lipov les in pravi lipovi mučeniki, ki smo samo zaradi tega na svetu, da tešejo naši nasprotniki svojo zabavo iz našega mehkega života; a v zadnjem boju smo pokazali, da smo prava hrastova grča in oboroženi od nog do glave, kadar se bije boj za strankarsko čast in pravo. Naravno je sicer, da se včasih spoprimeta „Slovenec“ in „Slovenski Narod“, saj kri ni voda, in je tudi v lipovem lesu nekaj občutnega soka; a da se je prekrstil celó celovški „Mir“ v „Nemir“ zaradi nekaterih kalnih „Sočinih“ valov, občudujemo najbolj Ljubljančanje, ki smo sodili, da naši koroški bratje ne nosijo proti nam zakrivljenih peres na klobuku.

Vendar nič ne dé! Junak ni, kdor ni zlomil vsaj jedne sulice v dvoboju in kdor nima z orožjem častno prekrizanega čela.

Slavni Don Quixot je zlomil svojo prvo sulico v boji z mlino na sapo in čutil je poleg tega brez-

številno pestij in palic za večjo slavo svoje Dulcineje, zakaj bi si ne smeli razpraskati tudi Slovenci svojih obrazov na račun naše ljube — domovine, ki je pa brez dvoma sita že do grla takove naše pravcate „španske“ ljubezni.

V taki bojeviti narodni dóbi nas je v istini iznenadila vest, da nam namerava zidati vlada že skoro pozabljeno dolenjsko železnico.

Poslednja novica je brez dvoma vredna, da se je oklenemo z obema rokama in da je ne položimo več v arhiv svojih dosedanjih neizpolnenih nádh, za kateri bomo potrebovali, ako se ne iznebimo svojega optimizma, celó posebnega arhivarja in čuvaja, da se otmó našim potomcem.

Doslej smo bili Slovenci vseh barv gledé dolenjske železnice pravi neverjetni Tomaži, in nekateri so trdili celó, da bi uničila železnica dosedanjo dolenjsko romantiko, ki nam odseva z razpalih srednjeveških gradov in zapuščenih vinskih hramov na belo cesto, koder se razlega poštni rog.

In sedaj se bliža v istini konec naši neverjetnosti in krajevni romantiki, kajti nabirajo se že po vseh potih in stezah, po vseh ovinkih in prelazih „mili darovi“ za v istini ubogo dolenjsko železnico.

Visoka vlada sama, ki bajé ni prijateljica „kon-grue“, poslala je našega poslanca z veliko vrečo na Dolenjsko na „bero“. Gospodje v milih darovih niso izbirčni, kajti obljube „in bianco“, pravi novci, pesek in kamen: vse se vsprejema v ta državni dobro-

delni namen, ki bode prej ali pozneje stotero povrnil vso miloščino.

Slovenci imamo rahločutno in doberdarno srce. Narastlo je vse naše narodno bogastvo po lastnih milodarih, zakaj bi si ne oskrbeli tudi dolenjske železnice s pušico v roki?

Dolenjska železnica bode koristila v prvi vrsti našim rojakom Dolenjcem in pa njihovim sosedom Kočevcem.

Prvi bodo bežali v bodoče toliko lažje v daljno Ameriko po zlate zaklade, ker so s predolgim čakanjem izgubili up celó v države železno pomoč; drugi bodo pa še pogostejše nadlegovali s svojimi pomerančami svoje obupne sosedo. Vendar proč s šalo in dovtipom!

Mi izjavljamo, da bi se veselili v najvišji meri zapoznele dolenjske železnice, ko bi nam ne kapala tudi v to našo pozno radost kaplja pelina in ironije.

Baš letos naj pokažemo Dolenjci s svojo požrtvovalnostjo hvaležno srce za vladino skrb, ko trka glad in najhujša beda na duri naših koč? Pomagamo naj s tisočaki mogočni vladi, in niti za sol nimamo vinarja! Ako ni to najbolj skrajna tragika in niti ironija več, potem je naše brezupno žitje — prava pravcata komedija.

Upajmo, da se visoki gospodje, ki bde nad našo dolenjsko železnico, le zabavajo z „bero“ ob naši siromašnosti, in da je „železniška kongrua“ le predpustna šala, od katere bajé ne bode zavisen še daljni dolenjski „post“. Psevdonim.

bine nasproti pa igralcem naložiti davek, da država po tem potu pridobi, kar ji vsled znižanja pristojbin za manjše in revnejše posestnike odpade. Pri splošnji razpravi so govorili Stejskal, Steinwender, Kopp in Czartoriski pa vladni zastopnik Chiari. Potem je bil sprejet konec razprave in sta govorila le še glavni govornik dr. Menger in poročevalec Chamiec. Zaradi nemira je bilo govornike težko umeti, zato poročam važnejše reči iz njih govorov pozneje.

Naša društva.

II.

— in — Rekel sem, da so se naša bralna društva nekako preživela. Nikakor pa ne rečem, da so nam bralna društva nepotrebna. Dokazal sem že, da imajo bralna društva vzlasti pri nas na Kranjskem zdaj bolj namen buditi veselje do branja nego buditi še-le narodni ponos. Saj ta že tako tiči v prvem namenu. Vprašanje je, kako izvršujejo bralna društva ta namen?

Bralnega društva koristi ima največ še zmerom inteligenca, kakor sem že nekoliko dokazal. Zakaj priprostejši udje so zvečine jako slabi bralci časnikov, katere ima kako tako društvo. Nekateri časniki niso za njihovo duševno obzorje, nekaj pa je kriva malomarnost, ki odseva od njihove strani in strani inteligenca. Ta bi morala ravno buditi, pokazati in pojasniti priprostejšemu udu, kaj naj bere in kako naj bere. Tako pa priposti ud ne dobi nikdar prave vneme niti za berilo niti za prospeh ali obstanek društva in nastopek je, da sčasoma popolnoma pusti v némar berilo in društvo.

A še drug faktor je, ki priprostejšemu udu prinaša prej izgubo nego dobiček. Bralna društva imajo zvečine svoje prostore po gostilnah. In bodimo odkriti — ali se ne zgodi tako rado, da tak gostilničar išče bolj sebe nego druge — nego društvo? Poglavitni namen društva se tako polagoma povse izgreši in iz bralnega društva nastane pivsko. Prijatelj mi je pravil, da pozna več takih gospodarjev, katere je ravno uničilo tako bralno društvo. In vem sam, da so se mi pritoževale gospodinje: gospodar gre zvečer v bralno društvo, tamkaj ali kvartajo ali pijó itd., otroci pa hočejo tudi tako, češ: „saj gredó tudi oče!“ — Ali se ne krši tako družinska vez? Ali ne vpliva to slabo na vzgojo? Udu bralnega društva, ki je že tako namenjen vsak dan v gostilno ali pa morda tamkaj tudi obeduje in ima že tolike dohodke, da si more privoščiti vsak dan kaj bolj-šega, takemu udu, pravim, je pač drugače, kakor n. pr. kmetu, ki mora gledati na vsak krajcar, ako hoče izhajati s svojim imetjem in svojo družino. Zato bolje nič nego bralno društvo v gostilni.

Pač pa bi se dosegel namen bralnih društev lahko drugače in po ravnejši poti. Ta pot bi bila namreč knjižnice, recimo tako imenovane farne knjižnice. Marsikod imajo take knjižnice in ako so v dobrih rokah, prospevajo lahko in uspešno. Naše kmetско ljudstvo rado bere in ako bi bila kolportaža boljša v tem obziru, izpečalo bi se mej ljudi mnogo knjig, ki leže zaprašene po knjigarnah. Pri takih knjižnicah je tudi to dobro, da udom ni treba donášati Bog vé kako velikih doneskov. Ako se n. pr. združijo rodoljubi kakega kraja in darujejo vsak nekaj knjig, ki jim leže nerabljene v njihovih knjižnicah — pa je knjižnica ustanovljena. Vsak, ki si hoče izposoditi kako knjigo, dá recimo: jeden krajcar in tako bode veden fond za novo izšle knjige. Kdor bi n. pr. pokvaril kako izposojeno knjigo, moral bi seveda plačati primerno odškodnino. Ljudje niso tako imoviti, da bi si mogli sami kupavati knjige. Največ je takih, ki so veseli, da morejo imeti svoj molitvenik in se zapisati v družbo sv. Mohorja. Po takih knjižnicah pa bi prišla vsaka izšla poljudna knjiga lahko med najobširnejšo maso narodovo in oliko bi se množila po počasnih, a trdnih tleh. Izdajatelj knjig in časnikov bi pri tem ne trpeli nikake kvare, kakor se rado zgodi po bralnih društvih in čitalnicah; nasprotno: še več bi izpečali svojega blaga, ker bi postala tako vsaka knjiga kmalu znana in komur bode zelo všeč, rad si jo bo kupil tudi zá-se. Tako pa dostikrat marsikatere knjige nima niti jeden v kraji, ki šteje na tisoče duš.

Kar sem rekel o knjigah velja tudi o časnikih. Seveda moram poudarjati, da je treba izbirati kakor pri knjigah tako pri časnikih. Mleko je za otroke, vino za možake. Vsakako pa je potrebna duševna hrana tudi priprostim, torej tudi kmetiskim ljudem. Kajpada mora biti duševna hrana v resnici tečna

in primerna priprostim bralcem. Kar ne prija, ne koristi dosti. In ravno v tem greše ljudski pisatelji, ker se premalo ozirajo na nprav in duševno obzorje priprostim bralcem. Pisatelj mora zadeti na pravo struno, ako hoče žeti uspehov. Da ne sme vsaj žaliti verskega čuta, ako se že boji omeniti ga, umè se samo po sebi. Toda to spada že v drugo področje.

Hus v svojem in sedanjem času.

XI.

Tudi ta ukaz je ostal na papirji. Nadškof Albik ni imel moči, kralj Vencelj ni imel volje ga izvršiti, dvorniki in kraljica pa so dajali slab vzgled ljudem, ker so vkljub papeževemu ukazu hodili pridno poslušat Husove pridige v betlehemske kapelo.

V teh vsakdanjih bojih ste se stranki izurili in Husovi nasprotniki so začeli po vzgledu njegovih pristašev postopati ter prijemati Husa v njegovi kapeli. To — in pa nevolja ljudstva, da je zastala vsa božja služba, je nagnilo Husa, da se je umaknil iz Prage v trdnjavo Kozjihradek na južnem Češkem k svojemu prijatelju.

Nadškof Albik se je naveličal svoje butare in je zamenjal svojo škofijo s proštijo višehradsko. Nadškof praški pa je postal olomuški škof Konrad pl. Vehta, Nemec po rodu, poprej Venceljev dvornik, l. 1405. kamornik, l. 1408. celó njegov denarničar ali finančni minister, s kratka: s kraljem sta si bila prav dobra.

Vencelj bi bil imel zdaj rad mir, zato nagovori nadškofa, naj skliče sinodo, da se odpravi razkol izmed duhovščine. Sinoda je bila v Pragi dné 6. febr. 1413. Bogoslovna fakulteta je predložila poročilo o stanju med duhovščino in je imenovala vzroke prepira: nepokorščino nekaterih duhovnikov do cerkvene oblasti in razširjanje krive vere po teh duhovnikih. Dalje nasvetuje kot pomoček, da se odstrani slabo ime od češkega naroda, kazen vseh upornikov.

Temu nasproti so izrekli Husovci, da še nobenemu izmed njih niso dokazali herezije. Posebej še je napravil Jakob iz Srebra (Mies) poročilo na kralja, kjer mu svetuje, naj vse razvade, ki so zoper evangelij, iztrebi in potem bo mir.

Tako je bila sinoda brez sadú. Koncem aprila pa imenuje kralj novo komisijo v poravnavo razpora, toda še o temeljno razprave se niso mogli zediniti. Husovci so nasprotnike zatožili pri kralju, da ne marajo za spravo in Vencelj je bil ravno take volje, da bi bil dal vse obglaviti.

Tej sitnosti so se vrli močje ognili z begom in kralj jih je za vselej izključil iz češke dežele, čemur Hus ni ugovarjal. Med pobeglimi so bili tudi naši znanci: Peter Znojimski in Stanislav Znojimski.

Sedaj je bila univerza „očiščena“. Nemce, Poljake so spravili naprej, in za njimi še svoje brate, goreče narodnjake — pa verne učenjake.

Hus se je tega boja vdeleževal po pismih, ki jih je pisal po potrebi zdaj temu, zdaj onemu. Od časa do časa je prišel tudi osebno v Prago, da je na novo osnoval bojni red, in se zopet vrnil na Kozji Hradek, kjer je spisal dve obravnavi: „de ecclesia“ (o cerkvi) in „de sex erroribus“ (šest zmot) v latinskem in več malih spisov v češkem jeziku.

Vencelj ni storil nič v spolnitev papeževih ukazov in nadškof se je bal kralju zameriti.

V Pragi pa se je toliko spremenilo, da je magistrat v starem mestu bil razpoden in po kralju nov imenovan, kjer je sedelo pol Čehov in pol Nemcev.

Hieronim je šel zopet na tuje. V Krakovu je zavrgel v pričo škofa tistih 45 stavkov, katere je doma zagovarjal. Na Poljskem je občeval mnogo z razkolniki, hvalil jih kot dobre kristijane, obiskaval razkolno službo božjo in je kazal povsod, da skuša neko vseslovansko podlago za novo Husovo cerkev dobiti. V enakem smislu je moral tudi pri Jugoslovanih agitovati, ker je dunajski magister Sibar pisal zagrebškemu škofu, naj se varuje Hieronima, Hus pa in univerza sta ostro zavrnila Dunajčane.

Celó pariška univerza je posegla v boj po pismu slavnega Gersona, v katerem nadškofu popisuje škodljivost Wiklifovih zmot. Iz Husovih spisov je zajel Gerson več zmot in najhujšo je imenoval to, „da človek, komur je namenjeno pogubljenje ali kateri živi v smrtnem grehu, nima nobene oblasti čez kristijane“, ker je moč ž njim vsako oblast podreti.

Med tem je umrl Husov váruh, gospod na Kozjem Hradku, in Hus se je preselil k drugemu zancu Löffel-nu Lažanskemu na grad Krakovec blizu Prage v sredi leta 1414.

Na 1. dan novembra leta 1414 je bil sklican cerkveni občni zbor v Kostnice.

Politični pregled.

V Ljubljani, 22. februarja.

Notranje dežele.

Hrvatski sabor se je sošel dne 20. t. m. Poslancev je došlo jako malo, tudi galerije so bile prazne. Predsednik je naznanil, da je dr. Pavlovič odložil mandat. Ker ni bilo drugoga na dnevnem redu, spominjal se je predsednik Hrvat pokojnega grofa Julija Andrássy-ja, katerega zasluge za Hrvatsko (?) je emfatično poudarjal. Opozicija je pri tej priliki demonstrativno zapustila dvorano.

Češka. Dne 26. januarja poslal se je z Dunaja klubu mladočeskíh poslancev prepis češkonemške sprave, katerega je dr. Matuš razložil. Klub Mladočehov pa se ni začel takoj posvetovati, temveč odločil je za posamezne točke poročevalce, kateri naj bi o priliki poročali. Dne 20. vdeležili so se strankarskega zbora v Pragi mladočeskí državni in deželni poslanci in mnogi zaupni možje te stranke iz vse Češke. Na shodu so dotični poročevalci pojasnili točke češkonemške sprave ter nasvetovali izjavo, ki naj bi se objavila po listih. V izjavi Mladočehi naglašajo, da so vse točke sprave le zasebni dogovori in se morajo v marsičem premeniti. Naposled pozivljajo volilce, naj zahtevajo od vseh poslancev, da odložé mandate. Mladočehi to takoj storé, ako Staročehi odložé mandate. — „Národní Listy“, ki so objavili to izjavo, so bili zaplenjeni.

Vnanje države.

Bolgarija. „Svoboda“ poroča, da so Panica in njegovi sozarotniki priznali preiskovalni komisiji več stvari, katerih so zatoženi. Našli so nove listine. Kalopkov je že v preiskavi. Ruska vlada zahteva s posredovanjem Nemčije, da ji povrne Bolgarija troške okupacije v znesku 8 milijonov frankov. — Iz Sofije se poroča, da je tamošnja policija prišla nekega Museviča, že mnogo let poznatega agenta petrogradskega slovanskega odbora. Pri preiskavi so našli prav zanimivo knjigo, v kateri je zaznamovanih mnogo svot, izročeni mu za agitacijo v Bolgariji. Te svote so mu dali mej drugimi: grof Ignatijev, ruska konzula Lišin in Jastrebov, doktor Karakonovski in Dragan Cankov. — Leta 1876. je bil Musevič z nekim Rihterjem in moskovskim profesorjem Viskovatovom radi podpore begunov poslan v Beligrad. Teh beguncev pomrlo je mnogo gladú, a čez dve leti (1878. l.) naznanil je Musevič ruski policiji v Drenopolji, da so ga napadli roparji in mu vzeli 20.000 frankov. Nihče pa ni dvomil, kam je prišlo 20.000 frankov.

Francija. Ministerski svét je sklenil postaviti komisijo, da bi preiskala, ali bi ne bilo bolje napraviti naselbinsko armado mladega vojaštva. — Gledé princea Orleanskega ni ministerstvo še ničesar sklenilo. Misli se, da ga bodo deli v centralno ječo in potem poslali čez francosko mejo, kakor hitro preteče obrok priziva. Kako se bode sploh ravnalo s princem, je sedaj še skrivnost. „Pol. Corr.“ poroča, da aristokrati pariški mnogo na to delajo, da bi se princ izpustil iz ječe. Grof Pariški, oče princea Orleanskega, vrne se s potovanja iz Amerike v Evropo radi svojega sina. — Finančni minister je predlagal zmanjšanje davka za neobdelana posestva, povišanje od obdelanih posestev, od alkohola in da se naloži davek 15 frankov na premovani slador. S to naredbo bi se povišali dohodki za 100 milijonov. — Boulangistiški list „France“ poroča iz Rouna, da je nagovoril general Hubert Castex osmi dragonski polk ter se pritoževal o svojem ponižanju in o vojnem ministerstvu.

Turčija. Iz Koreje se poroča: Vojno sodišče je obsodilo tri ude upravne svéta na sedemletno ječo, ker so vsled groženja krečanskega odbora v Atenah stopili iz službe.

Portugal. Iz portugalskih naselbin se poroča, da se popolnoma vjemajo z lizabonskim javnim mnenjem proti Angležem. Značilno je tudi, da mnogi na Portugalskem naseljeni Angleži prosijo za ozirom na angleško-portugalski prepis portugalskega državljanstva. Kakor se dalje poroča iz Lizabona, sklicuje se portugalska vlada še vedno na berlinsko pogodbo in zahteva mednarodno razsodišče, čemur pa Anglija še vedno ugovarja.

Švica. Švica je poslala evropskim državam načrt gledé na delavsko vprašanje in jih vabi, da se vdeležé mejnarodne konference v Berni. Glavne točke tega načrta so: 1. Prepoved dela o nedeljah; 2. določitev najnižje starosti otrok za tovarniško delo; 3. določitev najvišje delavne dóbe za mlade delavce; 4. prepoved opravlja moških in ženskih oseb posebno v nezdravih tovarnah; 5. omejitev ponočnega dela za mlade in ženske osebe; 6. izvršba združenih določil.

(Dalje v prilogi.)

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 20. februarja. — V nedeljo dne 16. t. m. predstavljala se je v tukajšnji narodni čitalnici čarobna burka „Lumpaci vagabund“; predstava je bila tako dobro obiskana, kakor do sedaj še nobena. Igra izvršila se je tako precizno, kakor le malokdaj katera, posebno ako se v poštrevzame za to velikansko predstavo tukajšnji nedostaten oder in potrebe mnogobrojnih delavnih moči. Da je bilo pa to mogoče, zahvaliti se je v prvi vrsti gospicam igralkam, katere so s priznanja vredno navdušenostjo spodbujale vse, da se je igra sploh mogla spraviti na oder. Isto tako so gospodje diletantje bili vneti za to predstavo, kakor le malokdaj za katero. Izmed posameznih oseb omeniti je gospodičine A. Š. (Kamila), M. Č. (Lavra), kateri ste se poleg igralne sposobnosti pokazali tudi kot nadarjeni pevkinji. Gospodičine T. D. (Fortuna), M. Š. (Brilantina), P. M. (Amoroza) so že v predigri pokazale, da so na pravem mestu. Gospici J. Č. in R. K. rešili ste vkljub bolj nevhvaležnim vlogam iste prav dobro; gospa F. A. iz prejšnjih iger znana spretna igralka pogodila je tudi zdaj vlogo Pepice izvrstno. Izmed diletantov odhkoval se je posebno neumorni humor čevljarja (g. J. F.), mizar (g. K. Č.), pa je pokazal, da je kos tudi težavnim vlogam. Veliko smehu povzročil je tudi strežaj Jean (g. J. K.). Ne bom omenjal vsacega še posebej, le toliko naj bo rečeno, da so vsi častno rešili svoje naloge. Da pa je vse tako izpalo, gré tudi zahvala gosp. L. S., kateri je igro izvrstno uprizoril. Želeli bi bilo, da bi se ta igra po Velikonoči zopet predstavljala. Konečno se mora izrekati vsakemu posameznemu, kateri je do tega vspéha pripomogel, kakor tudi g. Filec-u za neutrudno poučevanje v petji polna zahvala.

Iz Prage, 17. februarja. (Česke žene za ženska práva. — Česko vseučilišče na Moravskem. — O Husovem spomeniku. — Boj za mapo Macedonije. — Razne vesti.) Neko čudno gibanje zavladalo je v sicer mirnih krogih českich žena in devok. „Žensky výrobní spolek“, društvo českich učiteljic, bivši ameriški damski klub in mnogo drugih ženskich družtev v Pragi in po deželi, dalje mnogo dam iz rodoljubnih krogov podpisujejo peticijo, koja že broji poldrugi tisoč podpisov do državnega zbora, v koji zahtevajo postavnim potem právo, da bi se ženske pod temi uveti kakor moški mogle šolati na modroslovni in zdravniški fakulteti, to je, da bi bilo dovoljeno ženskam študirati filozofijo in medicino, ter se posvetiti zlasti zdravniškemu poklicu. Tega časovnega vprašanja lotile so se tedaj v avstrijskih deželah najprej ženske iz českega kraljestva, Morave in Šlezije.

Da je ta peticija gledé uresničenja in izvedbe še v daljni bodočnosti, mora vendar vsak razsoden mož priznati, ker bi slična emancipacija drugega ne dosegla, nego shujšanje socijalnih odnošajev v največji meri. Čehi kot mali narod nimajo potrebe, da bi se opirali po severoameriških in angleških naredbah. Emancipacija, po kakeršni hrepené česke dame, ni napredek civilizacije, temveč poguben korak, kajti taka emancipacija zatira žensko bitje in uničuje srečno rodbinsko življenje. In to vendar ni prvotni namen ženske.

V tem oziru mi na misel prihaja znameniti govor W. Moora, ravnatelja Sussex-County-hospitala v Brightonu, koji je govoril na nekem shodu pred nekoliko leti. Rekel je: „Bode li to v redu, ko bomo imeli ženske zdravnike, pravneke, matematike, astro-nome, prof sorje, publiciste in državne ministre.“ Da bomo imeli boljše može, klicati moramo po najboljših materah mož.

Godba, slikarstvo, pesništvo, književnost in kuharska umetelnost bilo je vselej jednako pristopno možem in ženskam, toda do današnjega dne se ni pojavil v njih sredi kak Beethoven, ni Tizian, ni Shakespeare, ni Bacon, in daleč je še tisti dan, ko se bode porodil kak Hippokrates, Harvey, Haller ali Hunter med ženskimi zdravniki.

Dr. Brodie pravi o tem predmetu: Misel devok izmed premožnejših vrst vzgojevana je na troške fizičnih močij. Dr. Ed. N. Clarke je nabral celo vrsto podatkov o pogubnem vplivanji višjega vzgojevanja na žensko zdravje v Ameriki, ter pravi: „Ženske, koje bi imele postati matere v naši republiki, ugrabiti se morajo transatlantskim možem.“

Sličnimi izreki svari Emmet, Lornes, Thorburn ameriško javnost pred emancipacijsko žensko boleznijo.

Poleg vseh teh uvodov pa treba uvažati, da je bila ženska ustvarjena za družico možu a ne kot tekmeč, oia ima biti možu srce a ne glava; podpora, pa ne voditelj, kakor pravi Moor. Na Nemškem so že pred štirimi leti počeli omejevati deklško vzgojevanje, ker so uvidevali škodljivi učinek po licejih. Da-si se vse, kar s Pruskega prihaja, pri nas takoj posnemlje, vendar se je to doslej še opustilo. Kratek resumé je pa ta: Mi imamo pri nas dosti dobrih zdravnikov, modroslovcev in profesorjev, toda imamo pa tudi veliko, veliko slabih mater in gospodinj! Ni vse dobro, kar je iz Amerike, in kar drugje ne ustreza, tega tudi Čehi ne bodo aklimatizovali.

Gledé založbe českega vseučilišča na Moravskem vršil se je večer mnogobrojno obiskan shod českega in moravskega študentstva visokih praških šol v Karolinumu. Prisotnih bilo je 500. Moravskivisokošolci prišli so polnoštevilno. Častnim predsednikom bil je izvoljen rektor univerze g. prof. dr. Tališ, shodu je pa predsedoval g. Škrivánek. Iz profesor-skega zbora so bili prisotni gospodje: dr. Randa, dr. Zucker, dr. Bráf, dr. Durdík, dr. Janovský, dr. Jireček, dr. Čelakovský, dr. Masaryk, dr. Kaizl, dr. Stupecký, dr. Reinsberg, dr. Steffal, dr. Heyrovský, dr. Belohoubek, dr. Mourek, dr. Král, dr. Mareš, dr. Dveřák, dr. Bělohradský in dr. Henner.

Vsi govorniki so zlasti poudarjali to, da je v državi naši pet nemških vseučilišč, in samo jedno česko. Ogromno število českich visokošolcev na českem vseučilišču opravičuje potrebo druge univerze na Moravskem. Največ Moravanov pa doslej pohojeva dunajsko vseučilišče in praško. Tako je n. pr. leta 1886 do 1887 v zimskem semestru obiskavalo dunajsko vseučilišče 829, česko-praško 255, nemško 53, graško 47 in v Inomostu 14 Moravanov. Naposled je shod vsprejel peticijo za založbo česke univerze na Moravskem, koja bode predložena državnemu zboru potom českega kluba poslaniškega.

Naš mestni svet razpravljal je v petek zvečer predlog dr. Podlípneha, naj praška občina daruje dostojno mesto za zgrajenje Husovega spomenika, za koji so „svobodomiselní“ „Národní Listy“ na škodo „Matice školske“ nabrali že nad 40.000 gld. Predlog je bil, kakor znano, odklonjen, in sicer iz nastopnih razlogov: Mestno svetovalstvo poukazuje na to, da je praška občina že prej čestila Husov spomin s tem, da je imenovala Dominikansko ulico „Husovo ulico“, dalje je dovolila znatni prispevek, da se nakupi Brožíkova slika „Jan Hus“ in še v poslednjem času bilo je skleneno, da se na muzejnem poslopji vzida ploščica s Husovim imenom. V obče pa sedanja dóba ni ugodna iz političnih in narodnih razlogov, da se zgradi v Pragi Husu spomenik, ker ta misel ne pohaja iz srede naroda, temveč vsled neke umetno netene agitacije, s koje se med narodom samo pomnožujejo prepiri, odrivajo cele in važne stranke od skupnega narodnega programa, osebito za narodno probujenje zaslužni stan katoliškega duhovništva in nebrojne zvesto katoliško misleče ljudske vrste vseh stanov, ne gledé na to, da doslej niti prvi buditelj českega naroda, oče Palacký, nima spomenika. (Konec slédi.)

Dnevne novice.

(Kamniška železnica.) Z Dunaja se nam z dne 21. t. m. poroča, da je tje došla deputacija kamniškega mesta, namreč g. župan Močnik pa gospoda svetovalec Murnik in Hajek zaradi kolodvora v Kamniku. Deputacija se je pod vodstvom državnega poslanca in deželnega glavarja dr. Poklukarja danes poklonila trgovinskemu ministru markezu Bacquehemu in mu razložila nevarnost in veliko škodo, ki bi zadela kamniško mesto, ako bodo kolodvor zidali na severni, ne pa na južni strani mesta. Tovarna za smodnik sama bi prišla v nevarnost, ko bi se n. pr. kolodvor vnel, ker bi bila poslopja preblizo skupaj; ravno tako bi v tem slučaju ne bilo nobene rešitve za mesto, kateremu bi pa tudi pri vsakdanjem prevaževanju zaradi velike tesnobe pretila nevarnost ognja. Minister je rekel, da hoče reč vsestransko pretehtati in da bode tudi železnično vodstvo izreklo svoje mnenje, ako bi bila kaka nevarnost zaradi ognja. Deputacija se hoče jutri pokloniti vojnemu ministerstvu in tudi njemu razložiti pomeleke in želje kamniškega prebivalstva.

(Za dolensko železnico) so podpisali v Šentvidu in v Zatičini 4200 gld.

(Najvišje potrjenje.) Presvetli cesar je potrdil izvolitev g. Jos. Musija, posestnika na Vranskem, načelnikom in preč. g. kon. svetovaleca in dekana v Braslovčah, Jakoba Bohinca, namestnikom v okr. zastopu vranskem.

(Slavno ravnateljstvo „Hranilnega in posojilnega društva v Ptuj“) poslalo je „Podpornemu društvu za slovenske velikošolce na Dunaji“ deset goldinarjev podpore. Srčna bodi za to hvala!

(Slovensko gledališče.) Jutri, dne 23. t. m., se bode pela opereta „Cannebas“ ter predstavljala veseloigra „All right“.

(„Katol. politično društvo“) v Ljubljani je imelo večeraj 5. odborovo sejo. Na dnevnem redu je bila razen tekočih zadev določitev predmetov, ki naj se obravnavajo na prvem društvenem shodu. — Po odborovem sklepu vršil se bo prvi društveni shod v Ljubljani dne 9. marea, to je tretjo postno nedeljo zvečer ob 6. uri. Sobana se naznani pozneje. Predmeti, ki bodo na dnevnem redu društvenega shoda, so nastopni: 1. Peticija na gospodsko zbornico za versko ljudsko šolo na podlagi materinega jezika. 2. Politični razgled z ozirom na namene našega „katol. polit. društva. 3. Peticija na državni zbor, da čem preje postavi na dnevni red predloge za stavbeno-obrtno novelo, ter da izposluje tak zakon, ki bo varoval tudi interese malih stavbenih obrtnikov, kateri pri sedanjih obrtnijsko-rokodelskih razmerah morajo omagati v boju s konkurencoj velikega kapitala, ako jim kmalu ne dojde postavna pomoč. — Iz omenjenih predmetov je razvidno, da bodo razprave prav zanimive in času primerne. „Katol. politično društvo“ imelo bo prvo priliko pokazati, kako želi delovati za blagor našega naroda, zato upa odbor, da bodo tudi udje in prijatelji društva prav v obilnem številu vdeležili se shoda ne le iz Ljubljane, marveč tudi z dežele. To bo v malem nekaj slovenski katoliški shod za deželo Kranjsko. — Dalje odbor objavlja iskreno prošnjo, naj se domoljubi slovenski prav pridno vpisujejo v društvo tudi v prihodnje, vzlasti povabi odbor one gospode, katere je naprosil za posel poverjenikov, da izvolijo prej ko mogoče odboru potrebno sporočiti. V minolem tednu se je oglasilo 48 novih udov, kateri so bili v tej odborovi seji sprejeti med število drugih udov. — Vsak ud, ki se je oglasil društvu, prejme v kratkem času vsprejemnico z društvenimi pravili.

(Umrli) je sinoči g. France Gogala, hišni posestnik v Kranji in oče tukajšnjemu gosp. notarju Ivanu Gogali. Pogreb bode jutri popoldne ob 4. uri. Naj v miru počiva!

(Otroško zavetišče pri sv. Florijanu) ima, — kakor smo že poročali, — v ponedeljek svoj občni zbor. Iz poročila za leto 1889 povzamemo, da je bilo to leto v finančijem oziru ugodnejše, nego prejšnja leta. Zavetišču so volile umrše gospé, in sicer pokojna predstojnica baronovka Codelli 200 gld., gospica Luc. Vidic 200 gld., gospa Jos. Šušteršič 25 gld., pokojni g. M. Zagorec 50 gld. in deželni predsednik baron Winkler 25 gld., ter so s tem blagotvornim činom pokazali vsi sočutje in naklonjenost do najstarejšega dobrotelnega zavoda v naši deželi. Zavetišče je pohojevalo 1889. leta 170 otrok, med njimi 86 deklic in 84 dečkov; 60 otrok dobivalo je po zimi tudi hrano v zavodu. Največ otrok spada v šentjakobsko župnijo, in sicer 65 deklic in 58 dečkov, v trnovsko 21 deklic in 19 dečkov, v šenklaško 3 dečki in v frančiškansko 4. Vendar se je število otrok proti zadnjim letom znatno znižalo, ker so se v mestu založila otroška zaba-višča. Vodstvo je malim šolarčkom priredilo 28. decembra tudi božičnico ter podarilo 76 deklicam in 71 dečkom toplo obleko, 60 drugim pa obutalo. Troški so znašali 360 gld. 61 kr.; v to svrhu so pripomogli zlasti v gmotnem oziru prevzvišeni g. knezoškof, kranjska hranilnica, gospa Hočevarjeva v Krškem in mnogo zavetiščnih gospej. Želeli je, da tudi v prihodnje dobrotniki ne odtegnejo temu zavetišču nedolžnih in ubožnih otročičev svoje darežljive roke ter podpirajo po svojih močéh ta blagodejni ustav. Predstojnica zavetišču je gospa baronovka Marija Wurzbach, vodja č. g. župnik Rozman, blagajnik in računovodja gosp. M. Samassa; dalje so v vodstvu še gospe Jak. Kastnerjeva in Raspi, pa g. A. Samassa.

(Nesreča.) S Pragarskega se nam poroča: Dne 20. t. m., ob polu 9. uri zvečer, ponesrečil je tukajšnje postaje ponočni čuvaj Črepinko. Ko je hotel s kolodvora iti čez progo v spalnico železniških služabnikov, pal je z obema nogama pod stroj. Moža starega šestdeset let, so odpeljali v mariborsko bolnišnico, kjer so mu odrezali jedno nogo nad kolonom, druge polovico stopala. Srečno je preстал operacijo, toda ostane siromak.

(Razglas zaradi drevja) Glavni odbor ces. kr. kmetijske družbe kranjske naznanja, da se bode samo na naročila drevja iz družbene drevesnice, katera pridejo od udov, oziral le do 15. marca; pozneje pa dobé drevja tudi vsi drugi z ozirom na zalogo, ki bode na razpolago.

(S Studenega) na Notranjskem piše nam prijatelj, da je za ta kraj od novega leta zadnja postaja Postojina in ne Planina.

(Delavski praznik 1. maja.) Z Dunaja se poroča: Doslej je izjavilo tu 70.000 pomočnikov raznih delavskih zadrug, da bodo praznovali 1. dan maja kot praznik.

Raznoterosti.

— Slavjanski na Ogerskem. Ruska pevska družba koncertuje zdaj na južnem Ogerskem. Minolo nedeljo koncertovali so v Aradu, kjer so Madjari ruske pevce vsprejeli navdušeno. V zahvalo na tako nepričakovanem vsprejemu šli so vsi člani, na čelu g. Slavjanski d' Agrenjev in soproga njegova, v svojih prekrasnih narodnih nošah pred spomenik, zgrajen v spomin trinajstoričnega meseca oktobra 1849. l. v Aradu obešenih vstaških voditeljev. Okolu spomenika zbrana je bila ogromna množica. Rusi so zapeli pred spomenikom žalostinko, ravnatelj Slavjanski in soproga pa sta položila na podstavec spomenikov lavorov venec. Imenom stanovništva aradskega zahvalil se je inženir Radany ravnatelj Slavjanskemu, ki je na to v francoskem govoru poudarjal, da je s tem činom hotela družba njegova izraziti madjarskemu narodu svojo simpatijo. Ta demonstracija ruskih pevcev pri spomeniku „Aradskih mučnikov“ je nemilo dirnola petrograjske vladne kroge, in budimpeštanski generalni konzul je brzojavno vprašal Slavjanskega, je-li to istina. Gospa Olga Slavjanska je odgovorila, da je družba to učinila vsled navdušenega vsprejetja v Aradu. V listu „Budapesti Hirap“ pa stoji, da je ogerski minister notranjih zadev prepovedal Slavjanskemu koncertovati po onih mestih na jugu Ogerske, kjer bivajo — Srbi. V Zagrebu bode koncertoval Slavjanski v nedeljo 2. marca, in sicer v dvorani „So kolskega doma“.

— Znameniti slog. Leta 1878. izdan je bil na svetlo spis: „Organische Bestimmungen für die österreichische Armee in Felde“, v kojem se nahaja nastopni odstavek: „Die Verpflegung der Armee besorgt aus Naturalien und Schlachtvieh zusammengesetzte Commission.“ No, tako „sostavljena komisija“ zasluži, da se ž njo bavi novo društvo „Deutscher Sprachforscherverein“ v ljubljanski kazini, koji v svojih pravilih predvsem poudarja — „Pflege des deutschen Nationalbewusstseins!“

— Andrej Hofer. Dne 20. t. m. je minolo 80 let, ko je Andrej Hofer v Mantovi umrl za domovino.

— Visoka starost. Na Dunaji je dne 20ega t. m. umrla Magdalena Ponza, stara 115 let.

— Državni poslanec dr. Oton Hausner je nevarno bolan. Na Dunaji je zbolel za hripo ter se vrnil v Lvov. Od 1. t. m. ni več zapustil sobe.

Telegrami.

Novo Mesto, 22. februvarija. Dalje so podpisali za dolensko železnico: Grof Margheri 1000 gld., Viljem Pfeifer 500 gld. (prvi obrok), Perko 100 gld., Dejak 200 gld., Kastelec ml. 200 gld., Možina 100 gld. Podpisavanje se nadaljuje.

Dunaj, 22. februvarija. Vsi listi pišejo o včerajšnji vladni predlogi gledé na vžitinski davek na Dunaji; imenujejo ta dan pomenljiv in srečonosen za državno prestolnico, ter se z največjo hvaležnostjo spominjajo cesarjevih besed pri otvorjenji; naglašajo to kot dokaz vladne naklonjenosti Dunaju in zagotovilo prihodnjega razvoja glavnega mesta. Posebno pa poudarjajo izvrstni govor ministra Dunajevskega, ki je toplo zagovarjal koristi Dunaja.

Praga, 21. februvarija. „Hlas Národa“ piše povodom sedemdesetletnice ministra Pražáka jako laskavo o njegovih zaslugah za češki narod.

Berolin, 22. februvarija. Doslej je znanih 255 volitev. Izvoljenih je 26 konservativcev, 10 državne stranke, 11 narodnih liberalcev, 62 članov centra, 12 prostomišljakov, 16

socijalistov, 3 Poljaki, 1 divjak, 10 Alzačanov, 3 demokratje, 1 Danec. Potrebnihi je 100 ožjih volitev, 58 narodno-liberalnih, 40 prostomiselnih, 4 ali 3 socijalisti.

Umrli so:

19. febr. Vera Wödling, knjigovodja hči, 7 mesecev, Florijanske ulice 3, pneumonia

20. febr. Marija Černe, zlatarjeva hči, 4 mes. Gledališke ulice 3, rhachitis.

V bolnišnici:

16. febr. Marija Zupančič, gostija, 84 let, marasmus senilis.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
21	7. u. jut.	742.4	-0.6	sl. svzh	oblačno	0.00
	2. u. pop.	742.0	1.2	"	"	
	9. u. zveč.	742.8	0.0	"	"	
Srednja temperatura 0.2° za 0.6° nad normalom.						

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

22 februvarija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	88 gld. 80 kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16 %	89 " "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110 " 35 "
Papirna renta, davka prosta	101 " 95 "
Akcije avstr.-ogerske banke	932 " "
Kreditne akcije	322 " "
London	118 " 75 "
Srebro	" " "
Francoski napoleond.	9 " 39 "
Cesarski cekini	5 " 59 "
Nemške marke	58 " 02 1/2 "

Tržne cene v Ljubljani

dne 22. februvarija.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	66	Špeh povojen, kgr.	—	68
Rež,	5	50	Surovo maslo, "	—	95
Ječmen, "	5	—	Jajce, jedno	—	2
Oves, "	3	10	Mleko, liter	—	3
Ajda, "	5	50	Goveje meso, kgr.	—	58
Proso, "	4	83	Telečje "	—	60
Koruza, "	5	—	Svinjsko "	—	60
Krompir, "	3	12	Koštrunovo "	—	36
Leča, "	12	—	Pišanec "	—	75
Grah, "	12	—	Golob "	—	25
Fizol, "	10	—	Seno, 100 kgr.	2	23
Maslo, kgr.	1	10	Slama, "	2	32
Mast, "	—	68	Drva trda, 4" mtr.	6	80
Špeh svež, "	—	60	" mehka, "	4	50

Spominjajte se ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje pri igri in stavah, pri slovesnostih, oporokah in nepričakovanih dobitkih.

Bog vsemogočni je našega iskreno ljubljenega očeta, oziroma starega očeta, brata in tasta, gospoda

Frana Gogalo,

hišnega posestnika,

poklical v boljše življenje sinoči, dne 21. febr., ob 6 1/2 uri po daljši, mučnej bolezni in vsprejemu svetih zakramentov za umirajoče v 76 letu njegove dobe.

Pogreb bode jutri, v nedeljo dne 23. febr., ob 4. uri popoldne.

Svete maše zadušnice brale se bodo v mestni farni cerkvi v Kranji.

KRANJ, dne 22. februvarija 1890.

Josip Gogala, kovač, Ivan Gogala, c. kr. notar, Fran Gogala, c. kr. računski svetnik, sinovi. — Antonija Gogala. Marija om. Koitschim, Nežika Gogala, Apolonija om. Karlin, hčere. — Ferdinand Gogala, brat. — Nežika Goetzl, sestra. — Josip, Edvard in Viljem Koitschim, Ivan, Josip in Fran Gogala, Davorina, Amanda in Ivan Karlin, Anica in Vida Gogala, vnuki in vnukinje. — Josip Koitschim, železniški uradnik, Davorin Karlin, c. kr. prof., zeta. — Antonija Gogala roj. Knez, Jerica Gogala roj. Svolšak, sinahi. (1)

Za pekovsko obrt

posebno pripravna

hiša

dá se v najem v velikej župnej vasi Cerklje na Gorenjskem.

Pojasnila daje lastnik hiše: Matevž Kern, trgovce v Cerkljah, p. Cerklje. (1)

Koverta s firmo

priporoča

Katoliška Tiskarna

po nizke ceni.

Andr. Druškovič

trgovina z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, štorje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

in njih posamezne dele.

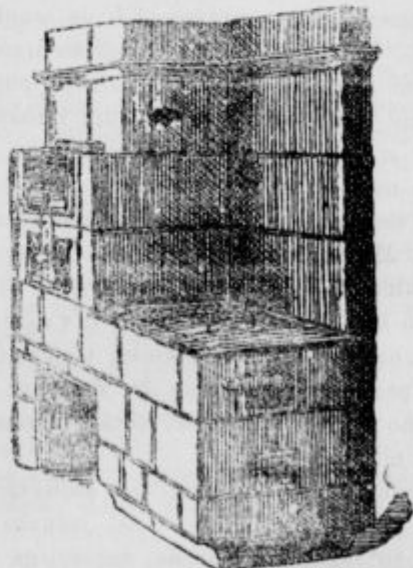
Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

(8)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

Tudi se dobiva zmitrom sveži dovski mavec (Lengensfelder Gyps) za gnojenje polja.

Naznanilo.

Podpisani prosi vse one, ki so po njegovem posredovanju naročili blaga od firme Franc Jos. Hamaček v Pragi, pa ga še niso prejeli, naj se ná-me obrnejo, da nazaj dobé provizijo; tiste pa, ki mi še niso plačali provizije, uljudno prosim, naj mi jo pošljejo.

Gothard Zupan,
agent v Šmarci pri Kamniku.

(1)

Ivan Kregar,

izdelovalec cerkvenega orodja in posode
Rimska cesta št. 11, Ljubljana,
naznanja prečast. duhovščini in sl. občinstvu, da je
otvoril

pasarsko delalnico

ter se priporoča v izdelovanje najraznovrstnejšega
cerkvenega orodja, kakor:

monštrano, oiborjev, kelihov, tabernakelj-
nov, svečnikov, lestencev (lustrov) itd., ka-
tero obljubi izvršiti po najnovejši obliki, po poslanih
vzorcih ali lastnem načrtu pošteno, lično, trpežno in
po najnižji ceni.

Sprejemlje tudi staro orodje v popravo in pre-
novljenje, posrebuje in pozlatuje v ognji. (15)

Ilustrovani ceniki so zastoj in franko na razpolago.

K r s t e (truge)

za mrliča, najnavadnejše, kakor
tudi lepo ozaljšane v različni veli-
kosti, bele, črne in višnjeve (plave)
se vsaki čas dobé po **jako nizki**
ceni pri (4-2)

Jakobu Petrinu,
mizarskem mojstru.

v Hrenovih ulicah št. 8.

Kupovanje starin.

Prečastiti duhovščini in p. n. občinstvu v Lju-
bljani in okolici uljudno naznanjam, da sem danes
prišel v Ljubljano, kjer ostanem do srede. Oglasiti
se more pri meni vsak dan od 9—1. ure

v hotelu pri „Slonu“ v sobi št. 10.

Kupujem po najvišji ceni

novce in starine,

in sicer podobe, bakroreze, minijature, vezeno cer-
kveno blago in rudeč žamet, izrezljano pohištvo,
stare podobe iz dunajskega in misenjskega (Meissen)
porcelana, stvari iz bronze, posteklene škatlje, ure,
rezbarske izdelke iz slonove kosti in lesa, orožje,
bojno opravo, posebno pa

staro lepoticje in stvari iz srebra,

bele ovratne bisere, drage kamne, zlat in srebrn
denar. Od teh stvari kupujem tudi zastavne liste.

Iščem tudi pravi

solnograški repni tolar

in plačam za ta redki denar najvišjo ceno 500 gld.
Na željo pridem tudi v hišo.

Vsem spoštovanjem (1)

H. Lukešič,

antikvar ter o. in kr. zapriseženi cenitelj iz Gradaa.

Št. 3314.

Razglas.

Podpisani mestni magistrat daje s tem
na znanje, da je

vpeljava smrečnih storžev v Ljubljano

le tistim gospodarjem do-
voljen, ki se skažejo s potrdilom
pristojnega županstva, da so
jih smeli nabirati, ter da jih
smejo prodajati.

Vsem drugim, ki se ne bodo skazali s
tem potrdilom, bode se blago odvzelo,
proti njim pa se bo postopalo kazen-
skim potom.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dné 20. februarja 1890,

Katoliška Tiskarna

vizitnice

po nizki ceni.

Trgovina z železnino

Albin C. Ahčin-a

v Ljubljani,

Gledališke ulice št. 8,

ima vedno bogato zalogo stavbinskega orodja,
lopat, krampov, orodja za podzemeljska dela,
okov za vrata in okna, pantov in ključavnic, za-
pahov, žeblicev iz drota, vijakov, železa pleha,
drota, mesinga, bakra kositarja, cinka, naklov,
precepov z vijakom (šraubštokov), ter vrtalnih strojev
za ključarje in kovače, kladev, svedrov, obličev,
pil in dletov, tudi dinamita, vžigalnih vrvic in
kopic. (24-3)

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink,
svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah.

Za vsako gospodnjo!

ktera želi dobro kavo pripraviti!

Pazite dobro na to, da so razširjeni zaboji
& zavitki, kateri niso pravi „**Franck'ovi**,“
ampak

goljufivo ponarejeni! —

Hočete li okusno pijačo in tečno kavo imeti,
zahtevajte pravo „**Franck'ovo**“ kavo, ktera pa
je le prava s temi registriranimi markami:

varstvena znamka.

varstvena znamka.

varstvena znamka.

in s tim podpisom:

Heinrich Franck Söhne
Linz. Ludwigsburg.

Toraj: Brevidnost pri kupovanji!

Krivo je misliti, da se „dobra kava“ le iz
samih kavinih zrn pripravlja, ne — kajti dober
pristavek povikša kavino moč, njeno barvo in
njen okus. —

To je resnično, prepričajte se blagovoljno z
poskusom

prave **Franck'ove** kave.

Za črno kavo: z 4 žlicami kavinih zrn - 1 žlica Franck'ove kave.

„mlečno“: „3“ „ „ „ - 1 „ Franck'ove „

D. 2939 Nr. 9 IV.

J. W. L.

Dar za cerkev presv. Srca Jezusovega.

Katoliška srenja v slavnem glavnem mestu Weimar dosedaj ni imela nobene cerkve, ampak le molitveno sobico. Nemogoče je bilo, da bi v njej imelo prostora dovolj število pobožnih pri nedeljski službi Božji. Če tudi brez pripomočkov postavili smo spomladni temeljni kamen novi cerkvi Srca Jezusovega. Stavba kazala je, žali, velike težave, ko smo prišli na pesek in se je v globini kot neprošeni gost prikazala voda. To je oviralo zidanje in je zvišalo troške za 25.000 mark. Vkljub temu smo z Božjo pomočjo postavili v poletju velik del cerkvice. Zdaj pa so pošli vsi pripomočki. Moči naše srenje so bile skrajno napete. Revni in premožni se udeležujejo s pohvalno gorečnostjo pri donšanju darov. Celo dninar donaja svoj dar, otrok svoj prihranjeni vinar. Več nam ni možno storiti. Kako nam je tedaj zidati dalje? Vsi drugi viri so nam zaprti. Zato se obračam še enkrat na Vas, krščanski bratje, s prošnjo za kak kamenček za našo cerkev. Ne poznam druge zaloge, ljubi prijatelji, kakor tisto, katere je vzdana v Vašo krščansko dobrodelnost. Dajte torej, kar Vam dati veleva ljubezen: „slehern, kakor je namenil v svojem sreću, ne z žalostjo ali po sili, zakaj vselega darovalca ljubi Bog.“ II. Kor. 9, 7. On, ki sejavec deli seme in daje kruh v živž, Vam bo pomnožil sadove Vaše dobrodelnosti. Pomagajte nam, ljubi kristjani, k zgradbi hiše Božje! Kako sladko čutilo, svoj dar prinesiti v čast Božjo! Kako tolažilna zavest, si stem storiti dolžnika Boga! Bog je zvest plačnik, ki tudi neopominjan obresti daje ob pravem času. Katoliki! pomagajte nam nadalje zidati! Boljše je malo dati, kakor ničesar! Z veliko malih darov bo postavljena naša cerkva. Vsak dar po poštni nakaznici ali v pisemnih znamkih nam je prijeten. Bog blagoslovi!

K. Jüngst, župnik.

Weimar, Thüringen.

(5—3)

MATIJA HORVAT,

čevljarški mojster

V Ljubljani, sv. Petra cesta št. 32

priporoča se v obila naročanja raznovrstnega

obuvala

za gospode, gospé in otroke,

katera izvršuje cenó, pošteno, iz zanesljivo trpežnega blaga in po zahtevi od najfinije do najprostejše oblike.

(11—1)

Ces. kr. privil.
zavarovalno društvo na življenje in proti škodam

„Avstrijski Phönix“

na Dunaji,

I., Riemergasse št. 2, v lastni hiši.

Polno vplačani deleži in druga jamčilna sredstva v številu letna zavarovalna vplačila družbe iznašajo

čez 12 milijonov gl. čez 10 milijonov gl.

Družba zavaruje:

- proti škodi provzročeni po ognji, strelu, paru ali razpoku kotlov, po gašenju, razršenju in odstranjenju opravil iz hišnih in gospodarskih poslopj, strojev iz tovarn, dalje proti škodi v zalogah, pri živini, poljedelskem orodju itd.;
- proti škodi po ognji ali strelu ob času žetve poljske pridelke in dotična gospodarska poslopja;
- proti škodi po toči poljske pridelke na travnikih, njivah;
- vsakovrstno prevažanje blaga po suhem in na morji;

Zavarovanje proti neizgledam še ni uvedeno, sl. občinstvo bode pa obveščeno takoj, ko prične isto poslovati.

na življenje človeško v vseh kombinacijah, n. pr.:

za slučaj smrti ter izplača takoj po smrti zavarovanca ostalim ali dotičnim opravičencem pogojeno zavarovalnino;

za slučaj smrti in pri protizavarovanju z oproščanjem nadaljnjih vplačil premij ter izplačuje dohodke (rente) v slučaju onemoglosti;

na doživetje, preskrbljenost v starosti, na doživetje določene dobe pri otrocih, ter izplača zavarovano svoto dotičnemu zavarovancu.

Sprejema tudi zavarovanja, ki zagotavljajo dohodarino (rento), preskrbnino (penzijo) vdovam ter vzgojilno rento otrokom,

po najkvalitetnejših in najnižjih pogojih, posebno pa jamči za veljavo in nedvomljivo varnost od nje izdanih polie.

Zastopi društva:

- v Brnu: Veliki trg št. 10,
„Pešti: Dunajska cesta št. 3 in Ladijska cesta št. 2,
„Inomostu: Marije Terezije cesta št. 37,
„Krakovu: Szewska ulica št. 6,
„Lvovu: Marijin trg št. 8.

V vseh večjih okrajih avstrijsko-ogerske države poslujejo glavni in okrajni zastopi družbe, kateri radovoljno dajejo pojasnila, brezplačno vročujejo prospekte in ponujalno pole, ter vsprejemajo zavarovalne ponudbe.

- v Monakovem: Kostthor 31,
„Pragi: Nabrežje št. 10,
„Strassburgu: Kraljeva cesta 6 I,
„Trstu: Via S. Nicolò št. 4,
na Dunaju: Riemergasse št. 2, v lastnej hiši.

Glavni zastop v Gradcu:

Pisarna: I., Albrechtgasse št. 3, II. nadstropje.

Glavni zastop v Ljubljani pri Josipu Perhaucu, Šellenburgove ulice št. 3.

Najboljša (20-1)
bruska suknja
raspoložljiva po o iglinalnih tovarniških cepah tovarna finega sukna
Siegel - Imhof
v Brnu.
Za elegantno pomladno in poletno moško obleko zadostuje odrezek v dolžnosti 3 10 metra, to je 4 dunajski vati. — Odrezek velja: gld. 4-80 iz navadne, gld. 7-75 iz fine, gld. 10-50 iz jako fine, gld. 12-40 iz najfinije
pristne ovčje volne.
Tudi se dobe v največji izbiri: s svilu, prokšana grebenasta suknja, blago za ogrtače, loden za love in turistice, peruvienne in tosking za salonske obleke, predpisana suknja za ggeradnike, blago iz sukanca, ki se sme prati, pristno pique-gilet-blago itd. Za dobro blago in točno doposljlajev se jamči. Uzorec zastopj in franko.

Št. 2821.

Razglas.

(3—1)

V smislu deželnega zakona s 17. dne junija 1870, št. 21. dež. zak., o varstvu zemljiških pridelkov proti škodi gosenic, hroščev in drugih škodljivih mrčesov naročam vsem posestnikom, uživalcem in najemnikom zemljišč v ozemlju mestne občine ljubljanske, da jim je

do konca meseca marca letos svoje sadno in lepšalno drevje, grmovje, seči, lesene vrtné plotove in hišne stene na vrtilih, na polji in na travnikih očistiti zapredenih gosenic, mrčesnih jajec in zapredkov (ličin), in sežgati ali kakor si bodi pokončati nabrana gosenčna gnjezda in jajca.

Prav tako je gosenice, ako se spomladi pokažejo na drevju, grmovju in rastlinji, kakor tudi zapredke pokončati kakor hitro mogoče, a najdalje do 15. maja letos.

Kedar se drevesa, ki so jih napadle gosenice, posekajo, ali kedar se veje, ki so jih napadle gosenice, odsekajo, tedaj se taka drevesa, oziroma veje ne smejo pustiti v tem stanu ležati, ampak morajo se ali gosenice obrati od njih ali pa drevesa in veje proucej sežgati.

Dalje morajo gori imenovane osebe hrošče, dokler letajo, od svojega sadnega in lepšalnega drevja, lepšalnih grmov in drevo-rednih dreves, potem od drevja ob gozdnih robéh v istih primerljajih, kjer je tega treba zaradi bližine, vsak dan, zlasti v zaranih urah otresati in pokončevati ali obračati kmetijstvu na korist.

Na polji se morajo črvi (podjedi, ogrei) pri oranji ali kopanji zemlje proucej za plugom, motiko ali lopato pobirati in koj pokončati.

Če se bode kdo obotavljal, gori navedena opravila izvršiti do določenega časa, jih bode mestna občina dala izvršiti na njegove stroške, vrhu tega pa se mu bode naložila na korist občinske blagajnice globa od 1 do 10 goldinarjev, in če bi se to ponovilo, do 20 goldinarjev; kdor bi ne mogel plačati globe, bode kaznovan z zaporom od 12 ur do 4 dni.

V Ljubljani, dne 13. februarija 1890.

Župan: GRASSELLI l. r.

Gradec: Lekarna Vendelina pl. Trnkóczyja, deželna lekarna, Sackstrasse.
Dunaj: Lekarna Viktorja pl. Trnkóczyja, „pri sv. Francisku“ (ob enem kemično-tovarna) V., Hundschurmstr. 113.

Nepresegljivo za zobe

je
I. salicilna ustna voda

aromatična, vpliva okrepčevajoče zabranjuje gnilobo zob ter odstranjuje iz ust neprijetni duh. Jedna velika steklenica 50 kr.

II. salicilni zobni prašek

splošnje priljubljen, vpliva jako okrepčevajoče ter ohranjuje zobe svetlo-bele, à 30 kr.

Navedeni sredstvi, o katerih je došlo mnogo zahvalnih pisem, ima vedno sveži v zalogi

lekarna Trnkóczy

zraven rotovža v Ljubljani.

Dunaj: Lekarna Julija pl. Trnkóczyja, „pri zlatem levu“, VIII., Josefstädterstrasse št. 30.

Dunaj: Lekarna dr. Otona pl. Trnkóczyja, „pri Radeckiju“, III., Radetzkyplatz št. 17. (4)

Trgovina z železnino

Albin-a C. Ahčin-a

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 8,

priporoča svojo bogato zalogo poljedelskega orodja, posebno plugov, lepo in močno izdelanih po najnižji ceni, plužnih delov, motik, lopat, ameriških gnojnih vil, prav lepo in lahko izdelanih, a poleg tega vendar trpežnih, zobov za brane, žag za na vodo, pil za žage, delov za vodnjake, mesingastih plošč za komate, potem rož, steselcev, os, zavornic za vozove, okov za vozé itd., šin za kolesa, podkev, cokel, konjskih žebeljev, slokih žag, kôs, srpov, slamoreznih kôs, klepalnega orodja, sekir, cepinov, železnih grabelj.

(28—2)

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink, svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah.